

U PANPOH KA JINGSHISHA

Issue No. 9

Nailur, 2019

BALEI KA MYNTOI BAN ITHUH İA U BLEI (BYNTA III) Reuben Warjri

U Panpoh Ka Jingshisha ka long kawei na ki lynti ba ka Christ In You Minsitries ka pyndonkam ban pynioh biang ia ki jingshisha kiba la jah bad ba la shah iuh roit. Ngi kyrmen ba lyngba kane ka lynti, ngi lah ban pynshlur ia ki nongpule jong ngi ban wad ia ka jingshisha kum ka spah baburieh.

İa U Panpoh ka Jingshisha la shon shishen shi bnai bad kiba kwah, ki lah ban ioh ia ka khlem da hap ban seiw pisa.

Ki phone no.

+91 87942 62391
+91 82588 77230
+91 94369 45866
+91 70056 73218

Email:

cymministries04@gmail.com

Ki jingdon:

**Balei Ka Myntoi Ban
Ithuh İa U Blei (Bynta
III)** 1

**Balei Ka Myntoi Ban
Ithuh İa U Blei (Bynta
IV)** 4

Ka Jingpyntip

Ki jingpyni jingmut ha kane ka newsletter kim da dei eh ki jingsngewthuh jong ka Christ In You Ministries.

Shibun la kren shaphang ka jingdonkam bad ka jingkongsan ban tip bad ithuh mano ba long U Blei. Katba kane ka jingtip ka long u shabi ba plie wang ia ki jingkhang sha ki jingshisha kiba la burieh bad ba la tap da ka jingam dukhi ha ka jingnegeit (bigotry) bad ka dustur (tradition), ka jingiaid lynti kam kut tang hangne. U Khristan u dei ban jam kham shalor ha ka jingsngewthuh ka jong u shaphang U Blei. Ngim lah ban sahkut sah ha ka jingiapuson halor mano ba long Uta U Blei hynrei ngi donkam ban iaid shaphrang bad ban thrang ban tip U Blei U don ka jinglong kaba kumno. Kadei ynda haba ngi poi ha kane ka kyrdan jong ka jingsngewthuh shaphang U Blei ba ngi sdang ban iohi ia kiei kiei baroh na kawei pat ka liang bad ka jingiadei ka jong ngi bad ki parabriew ruh ka kylla.

Ka long kaei kaei kaba pynduh jingkyrmen ynda haba ngi shem ba bun ki la nang ioh tip ia ka jingshisha shaphang U Blei hynrei ba bun pat na ki ki pynleh jingmut eh tang ha kane ka subjek haduh ba kim lah ban sngewthuh ka mut aüu haba ka Baibl ka ong ba U Blei U long ka jingieit. Kaba mih na kane ka long, ba ka jingkongsan jong ka jingtip ia U Blei ka long lehnohei bad ka bor kaba don sha lyndet jong ka ym shym la lah ban pyndonkam bad ka long kabym pynmyntoi ei ei ruh em.

Ki Daw Jong Ka Jingsngewthuh Bakla

Kaba bun hi, ka jinglong jong ngi la saiñdur da ka dur kaba ngi don ha ka jingmut jingpyrkaht jong ngi shaphang U Blei. Baroh shi katta, u briew u la shah pynheh pynsan da kata ka jingsngewthuh ba U Blei U long U Nongsynshar ba leh don bor, Uba peit tang kumno ba Un pynjot pynpra ia uno uno u briew ne ki briew kiba nud ban leh pyrshah ia ki hukum jong U. Kane ka jingsngewthuh kam shym la san suki suki katba nang iaid ka por, hynrei ka long ka jingjia kaba mih na ka jingshukor U Soitan

shaphang U Blei kaba u kren ha ka kper Eden. Mynba U Soitan u la kren ha ka Im ba ha u soh adong don ki jinglong kiba lah ban pynlong ia ka ban long kum U Blei, ban tip ia kaba bha bad kaba sniew, u la thep ia ka jingpynsngew ha ka ba U Blei U burieh khnang na ka bad u tnga jong ka ia kiei kiei kiba kham bha. Hangne U Ksuid u la pynthohbria ia ka jinglong bad ka jingthmu U Blei da ka jingsukor, bad da kaba leh kumne, U Adam bad Ka Im ki la duh jingnegeit ha U Blei bad kim iohi shuh ia U kum

Uta U Nongbuu Nongthaw Uba bha hynrei kum U Nongsynshar ba leh donbor bad Uba shukor.

Ka mynsiem kaba sheptieng ia U Blei la pynpaw ha ka jingleh pyrshah ka jong ki ia U haba kim shym la kohnguh bad ruh ha ka jingpyrshang jong ki ban tap eit miaw ia ki sakhi ki sabut jong ki jingleh bymman jong ki da kaba ki suh jaiñkup ia lade da ki sla bad da kaba ki rieh na U Blei mynba U wan ban iit ia ki. U Adam bad Ka Im ki la rieh na U Blei namar ba ki la tharai ha lade ba mynta U la dap da ka jingbitar bad U la wan ban pynshitom ne ban pynduh pyndam syndon ia ki. Namar kaei kaba ki kmie ki kpa banyngkong jong ki ki la leh, ia baroh ki briew la pun bad kha da kane ka jingsngewthuh babakla shaphang U Blei, kumba ngi lah ban iohi ba la batai ha kane ka dkhot harum:

"Ki bymman ki iabakla naduh ka kpoh: ki iasakma la dang kha ia ki, ki da iakren lamler." (Salm 58:3)

Ka ktien 'iabakla' hangne ka mut ka jinglong kaba long shabar na kaei kaei ne na uno uno u briew. Ha kane ka khep, u briew u long shabar na U Blei naduh ba la pun ia u. Ym don

mano mano ba lah ban ithuh ia U Blei, nai pat ong ban sngewthuh ia U, lada ia u la pun bad la kha ha ka jinglong baburieh na U Blei.

Kane ka jinglong kam long kaba eh ban pynshisha. Buh ia lade ha ka khew ha kaba phi hap ban shongkurim ia u ne ka brieuw ba phim ithuh; kumno phin sngew? Nga ngeit ba ka long kaei kaei kaba sngewshyrkhei bha ban leh, khamtam lei lada phi phim tip ia ka jinglong jong u ne ka brieuw ba phi hap ban shong ban sah lang shi junom ka jingim jong phi. Kaba bun eh, phin shu tip ba phi hap ban shongkurim ia u ta ne kata uba/kaba long u/ka khun jong uta uta bad kata kata. Ban shu kren lyngkot, phin shu don ka jingtip shaphang ka identity jong uta ne kata ka brieuw hynrei ym ka jinglong. Phi lah bna tip ia ine i brieuw tang lada phi pynlut por bad i. Da kaba shim nuksa da kane, ngam don kano kano ka jingthmu ban pynrem ne kren beiñ ia kane ka dustur ne ban pynsngewsih iano iano ruh kiba kyrsan ia kane ka jingleh. Hynrei nga shu batai kaei kaba nga sngew ka lah ban long ia kito kiba hap ban im hapoh kane ka durtur.

Ha kajuh ka por, ym don mano mano ruh ba la kha da kata ka jingsngewthuh ba U don U Blei kumba lah ban shem ha kine ki kyntien:

“U Trai U la jngoh arsut na bneng ia ki khun bynriew, ban khmih la don ne em mano mano ruh ba la shemphang, ba la wad ia U Blei. Baroh ki la iasakma noh; ki la kylla jakhlia lang noh; ym don shuh uba leh babha, em ym don uwei ruh.” (Salm 14:2,3)

Ki Jingmut bad Lynt Bakham Jrong

Dei namar kane keiñ ba ka long kaba donkam ba ia u khunlung ne ia uba la heh la san ruh, ha ki khew ha khew, ki donkam ban shah iathuh ne hikai shaphang kine kie i kie. Hynrei kaei kaba kine ki brieuw ki ioh na kaba sdang ka long tang ka jingtip shaphang U Blei. Hynrei ban tip U Blei U long Uba kumno shisha, ka donkam ia ki ba kin pynlut por lang bad U. Lada kane kam don ha ka jingim jong uno uno u breiw, uta um lah da lei lei ruh ban kot sha kata ka kyrdan kaba un sngewthuh ia U Blei

bad un don ruh ha ka jingma ba ioh u pynksan ia ka jingsngewthuh ba U Blei U treikam ha ka kyrdan kaba marryngkat bad ngeit ki brieuw. Balei ba nga ong ba kane ka long kaba ma? Namar lada ngim ithuh shisha ia U Blei Uba ngi mane, ngi don ka jingnok ban antad hi da lade ba ka jinglong jong U ka long kum ka jong ngi bad ba Un leh, bad jubab ia kie i kie ha ka rukom ba ngi hi ngi leh ne jubab. Ha kiwei pat ki kyntien, ngi wanrah ia U Blei sha ka kyrdan ka jong ngi. Hynrei peit kaei kaba U Blei U phla shanphang ki jingleh bad ki jingmut jingpyrkhat ki jong U.

“Namar ki jingmut jong Nga kim long kum ki jingmut jong phi, lymne ki lynti jong phi kum ki lynti jong Nga, ong U Trai. Namar katba ki bneng ki long kiba kham jrung ban ia ka khynidew, kumta ki lynti jong Nga ki kham jrung ban ia ki lynti ki jong phi, bad ki jingmut jong Nga ban ia ki jingmut jong phi.” (Isaiah 55:8,9)

Ha ka dkot bahynñiew jong kane hi kajuh ka lynnong, U Blei U khot ia u bymman ban “un iehnoh ia la ka lynti, bad u riewbymhok ia ka jingmut.” (Isaiah 55:7). Hynrei kaba sngewsih ka long, ba kiba bun hi kim shahshkor ia kane ka khubor. Pynban ngi kob shaphang kata ka jingtip jong ngi shaphang ka jingshisha shaphang U Blei bad teng teng ngi pynpaw ia ka mynsiem kaba i kumba ngi don ka hok ban bishar ia u paramarjan u bym don kajuh ka jingtip kaba ma ngi don ka kabu ksiar ban tip.

U Blei Baisynei

Kane kajuh hi ka jingeh ka don hapdeng ki Jiw khamtam eh hapdeng ki Pharsi. Kine ki brieuw ki khyllew ba ki don ka jingtip shaphang ka ktien U Blei. Ki long ‘kiba tbit’ ban batai ia ka hukum U Moses bad ki jingthoh jong ki nongiathuhlypa. Ia ki la tip kum ki “nonghikai ka ktien U Blei jong kato ka juk” bad la khein ba dei tang ma ki ban batai ia ka jingmut jong ki jingthoh. Hynrei baroh kine ki jingtip ki long lehnohei lut namar ki ilap ia ka ñiam kabym don kawei ka jinglong kaba kongsan, bad kata ka long, ka jingleit. Ka daw bakongsan jong kane ka jingeh ka dei na ka daw ba kine ki brieuw, watla ki lah ban don ka jingsngewthuh bashisha jong ki jingthoh ha kaba iadei bad U Blei, ki long pat kibym don jingshai halor ka

jinglong ka jong U. Namar kata, ngi shem bun ki jingkren ha ka Baibl ha kaba ki pynpaw shynna ia ka mynsiem ba kloj ban bishar bad kabym don ka jingieit. U Blei Um kubur ban don kum kane ka jinglong bad U kyntu ba dei ban don ka jingkylla ha ka dohnud.

“Kumne ong U Trai, Wat ai ba u riewstad un sarong ha ka jingstad, lymne uba khrawbor un ym sarong ha la ka bor, u riewspah to un ym sarong ha ki spah jong u: hynrei uta uba sngewsarong to un sngewsarong ha kane, ba u shemphang bad ba u ithuh ia Nga, ba Nga long U Trai Uba leh ia ka jingleh ieit, ia ka jingbishar, bad ia ka hok, ha ka khynidew: naba kine kie i kie Nga sngewbha keiñ, ong U Trai.” (Jeremiah 9:23,24)

Ha ki nongthoh bad ki Pharisi kiba im ha ka spah snem kaba nyngkong bad ha ngi ruh kiba im mynta, U Blei U phah ia ka khubor ba ratbah ha kaba U kyntait ia uno uno uba sngewsarong namar ka jingstad bad jingshemphang kaba u la lah ban lum, watla kata ka jingshemphang ka don jingiadei bad ka jingshisha shaphang U Blei bad U Khun jong U, naba U Blei U pynbna ba u brieuw u dei ban sngewsarong ha ka jingshisha ba ym tang ba u tip ba U Blei U long U Trai, hynrei ba U long ruh U Blei uba sngewbha eh ha ka jingleh ieit, ka jingbishar bad ha ka hok.

Ki Dohnud Bympat Ot Sher

To shah ia nga ba ngan pynkynmaw ia phi ba ki Jiw kim long kiba ngeit ha ka Lai-ha-Uwei lane kim long ruh ki Unitarian. Ki tip thikna mano ba long U Blei hynrei U Blei U la ñiew ia ki lem bad ki jaitbynriew bamane bleithaw kiba im sawdong jong ki naba kim shym la lah ban iohi ia U ha ka rukom kaba U kwah ia ki ban iohi ia U. Ki long kiba matlah ia ka jingshisha ba U long ka jingieit. Namar kata, ha Jeremiah ka lynnong ba khynidai bad ki dkhot ba arpehewsan bad arphewhynriew, U Blei U iai ban ban ong kumne:

“Ha khmih, ki sngi, kin wan, ong U Trai, ha kiba ngan pynshitom ia kita baroh ba la otsher ha la ka jingbym ot sher; ia ka Ijipt, bad ka Judah, bad ia ka Edom, bad ia ki khun U Ammon, bad ia ka Moab, bad ia baroh kat kiba khap ia ki dong u

shñuih jong ki, kiba shong ha ri khlaw: bad ki jaid bynriew baroh ki long kiba khlem ot sher, bad ka iing Israel baroh ki long kibym shym la ot sher ha ka dohnud.” (Jeremiah 9:25,26).

Ka Mission U Khrist

Ka “iing Israel” mynta ka don ia kane ka jingeh ba kim long kiba la ot sher ha ka dohnud. Ban weng ia kane ka jingeh, U Jisu Khrist U la wan da ka jingthmu ban pynpaw ia ka jinglong ba shisha jong U Kpa Uba ha bneng. Bad dei thang U Khrist hi Uba tbit ban leh ia kane ka kam naba dei tang ma U ba la iohi ia U Blei markhmat.

“Ym don mano mano ruh ba lah iohi ia U Blei myno myno ruh: Uta U Khun ba la kha marwei, Uba long ha ka shadem U Kpa, Uhi Ula pynpaw ia U.” (Ioannis 1:18)

U Jisu U pyndonkam bun ki lad ki lynti ban pynpaw ia ka jinglong U Blei ha u bries ba la hap. Kham kongsan eh na kine ka long ba U don ia ka jinglong ka jong U Kpa bad lyngba ka jingim ka jong U, ki bries ki la sdang ban iohi ba U Blei U long shisha Uba kumno. Ka dei ha kane ka jingsngewthuh ba U Jisu U ong ha U Philip ba uno uno uba la iohi ia U, uta u lah iohi ia U Kpa ruh. Sa kawai ka lynti kaba U Khrist U la pyndonkam ka long ki jingiathuhkhana pharshi.

U Khun Sarong Awria

Ha ka jingsngewthuh ka jong nga, ka pharshi kaba kham paw khmat eh kum ka jingpynaw ia ka jinglong jong U Kpa ka long ka pharshi shaphang u khun sarong awria kumba la buh jingthoh ha ka kitab U Lukas ka lynnong bakhadsan bad ka dkhot ba khadwei haduh laiphew-ar.

Ha kane ka pharshi, u kpa u ieng pharshi ia U Kpa Uba ha bneng bad u khun sarong awria u ieng ia u nongpop uba kwah ban phet wir. Ki nongtrei ki ieng ia ki angel bad ia ki Pharisi la pynmih khmat da u khun banyngkong. Ha kane ka pharshi, U Jisu U pyni ia ka jingieit U Kpa. Dei ma U keiñ Uba shah pynmong man la ka por. Lada ngi shim ba ka jinglong U Blei ka long thik kum ka jinglong jong ngi, ka long kaba shongnia ban iohi ia U kum Uta Uban dap da ka jingdom bad ka jingbitar. Kaei kaban mih na kane ka long ka jingshah

pynshitom bad ka jingshah
pynlehraiñ.

U Blei Bymkylla

Kaba long marpyrshah ia ka jingsngewthuh ba pawnam, ki pop jong ngi kim don ka bor ha ki ban pynkylla ia U Blei. Ka Baibl ka ong ha ngi da kaba shai ba U Blei U long ka jingieit bad U bym ju kyssa. Kane ka long kawai na ki daw ba u nongpop um hap ban mad lut ia u soh ba ki pop ki jong u ki dei hok ban ioh.

“Naba nga U Trai Ngam ju kyssa; namarkata keiñ ba ym shym la bam duh noh ia phi, ko ki khun U Jakob.” (Malakhi 3:6)

Ha ka jingshisha U Dabid u sngewthuh ia kane bad u la pynpaw ia kane ha ki Salm ki jong u.

“U Trai U dap ka jingisynei bad Uba aiei, Uba jynsur ban bitar, bad Uba kynrei ka jingisynei. Un ym ialeh ha la ka sngi; lymne Un ym bat jingbitarjunom. Um shym leh ha ngi katba kum ki pop jong ngi, lymne Um shym ainong ia ngi katba kum ki jingleh bymman jong ngi. Naba katba ka bneng ka jrong ha khlieh ia ka khynbew, kaba khraw katta keiñ ka jingisynei jong U ka long ia kita kiba sheptieng ia U. Katba ka mihgngi ka jngai na sepngi, katta U la pynjngai na ngi ia ki jingpalat jong ngi. Kumjuh kumba u kpa u isynei ia la ki khun, kumta U isynei U Trai ia kita kiba sheptieng ia U. Naba U tip ia ka jinglong jong ngi; U kynmaw ba ngi long ka khynbew.” (Salm 103:8-14)

Kine ki kyntien kiba thiang jong U Dabid ki pynskhem sa shisien pat ba ngim dei ban don ka daw ban khawoit ba ioh U Blei U leh tyngah ia ngi namar ki jinglot ki jong ngi. Bad ruh, lada ki kmie ki kpa jong ngi kiba kynja doh ki lah ban pynpaw ia ka jingieit ba jemnud ia ki khun ki jong ki, ka long kaba thamula ban pyrkaht ba ka jingieit jong ki ka iaryngkat lem ne kham khraw ruh ban ia ka jingieit U Blei. U Jisu ruh U ong, “Namar lada phi, kiba long bymman, phi tip ia kaban ai ia ka jngai babha ha ki khun ki jong phi, kaba katno tam ba U Kpa jong phi Uba ha bneng Un ai kie ikei ruh kiba bha ha kita kiba pan na U?” (Mathaios 7:11)

Kumba long u khun sarong awria, kam pher haduh katno ngi long kiba pop, to tip ba ngi don U Kpa Uba ieit ia ngi bad uba kloai ban pdiang ia ngi da ka mynsiem kaba jynsur, lada ngi wan sha U da ka dohnud bakylla kaba mut. Ka ktien U Blei ka kyntu ia ngi ban wan sha U lem bad ki pop bad ki jingduna ki jong ngi bad ngin sa long kiba lieh kum ka ior.

“Ale te, to ngin iasaïd nia lem, ong U Trai: la ki pop jong phi ki long basaw haiñ, kin lieh kat ka ior; la ki sawbthuh, kin long kum u ñiuh langbrot.” (Isaiah 1:18)

Ka mat kaba nga kwah ban ban hangne ka long ba ka pop ka pynkylla ia ka jingsngew jong u briew shaphang U Blei hynrei kam pynkylla pat ia ka jingsngew jong U Blei ia ngi. Watla u khun sarong awria um sngewbitdor shuh ban ñiew ia lade kum uwei ba ki khun, hynrei na ka liang jong u kpa pat, ym shym la don kano kano ka pop kaba khraw kaba lah ban pynkylla ia ka jingshisha ba u khun jong u, u iai long hi u khun jong u.

Ka Jingpang Ki Pharisi

To ngin nai long kum u khun nyngkong ha ka pharshi, ban bishar ia u paramarjan jong ngi. Ka daw ba u khun banyngkong u leh ia kane ka long namar ba um shym la tip ia ka jinglong bashisha ka jong u kpa. U burom ia la u kpa namar ba u tieng ba ioh un shah mai lada um lah ban leh ia ki kam ki jong u katkum ka jingbthah u kpa. Watla u tip mano ba dei u kpa jong u bad u la shong la sah ha ka iing jong u ruh, hynrei u khlem shym la lah ban sngewthuh u kpa jong u u long uba kumno. Namarkata, ha ka jingsngewlyngoh, u khlem shym la lah ban ngeit ba ia u para jong u la pdiang da ka mynsiem bajynsur. Ka jingsngewthuh kaba u don shaphang u kpa u jong u, ka don bor bha ban saiñ dur ia ka jinglong ka jong u. Namar kata, kam shym la long kaba sngewlyngoh ba u khlem shym la pynpaw kano kano ka jingkmen na ka liang jong u ha ka jingwan phai jong u nongpop ba la kyssa kaba mut.

Ba bun ki Khristan ki don ia kine ka jingduna ha ki. Ngi thurai ba U Blei U shem sngewbha ia ngi namar ki kam ki jong ngi bad namar kane, ngi iit ban ioh ia ka jingkubur ka jong U

lyngba ki kam lane da kaba ngi don beit hapoh ka jingker. Kum ki Pharisi, ngi tharai ba tang da kaba bat skhem ia ki jingdawa jong ka hukum, ia ngi la kheiñ kiba hok ha khmat U Blei. Hynrei kane ka long kaba marpyrshah ia ka jinghikai jong ka Baibl. Ka dei ka jingneit kaba ia U Abraham la ñiew uba hok. Ka jingneit kaba shaniah ha ka jingskhem ba ngi shakri ia U Blei Uba ieit.

“Naba kumta na ki jingleh ka hukum yn ym pynksan ia kawai ka doh ha khmat jong U.” (Rom 3:20)

“Hynrei U Blei, ba U long Uba kynrei ka jingisynei, namar ka jingieit kaba khraw ka jong U da kaba U la ieit ia ngi, wat mynba ngi la long kiba iap da ki jingryngkang jong ngi, u la pynim ia ngi lem bad U Khrist (da ka jingaiei la pynim ia phi);... Namar da ka jingaiei la pynim ia phi, da ka jingneit keiñ; kata ruh ym na phi hi; ka long ka jingai U Blei: ym da ki jingleh keiñ, ba uno uno ruh un yn ioh ban sngew sarong.” (Ephesus 2:4-9)

Ka jingsngewthuh babakla ka jong ngi shaphang U Blei ka la saiñdur ia ka jinglong jong ngi sha kata kabym phalang ia ka jinglong bashisha ka jong Uta Uba isynei bad Uba sbun. Kam long kaba sngewlyngngoh, namar kata, ba kiba bun ki la don ia ka jingshon kaba bakla shaphang ka niām Khristian hi baroh kawai.

Mynba Ngi Long Ki Nongshun

Kane ka jingiathuhkhana pharshi ka pypaw sa kawai de ka jingshisha shaphang ka jingieit U Blei ia ngi. Mynba u khun sarong awria u dang kham pajih na ka iing u kpa, u kpa u la ithuh ba une u long u khun u jong u bad u la mareh bran-bran ban iakynduh ia u. Kane ka pypaw ba u kpa u khlem shym la klet ia la u khun bad la slem bha u la thrang ban pypaw ia kata ka jingklo ka jong u ban don ka jingiasuk bad ban map ia u. Kine kiei kiei ki la long ki jong u khun sarong awria shuwa ba un tip ba u donkam ia ki. Kane, sa shisien ka long ka jingphalang ia ka jinglong jong U Kpa jong ngi ba ha bneng.

“Namar lada, mynba ngi la long ki nongshun, la pyniasuk noh ia ngi

bad U Blei da kajingiap U Khun jong U...” (Rom 5:10)

Slem slem bah, ha shuwa ba ngin tip ba ngi long ki nongshun U Blei; slem slem bah, shuwa ba ngin tip ba ngi donkam ia ka jingmap bad ka jingsuk, U Blei U la da prat lynti lypa khnang ba u briew u lah ban ioh ia kine kiei kiei. Ka donkam ia ngi tang ban ngeit bad ban pdiang ba U Khrist U long ka lynti ba ngi lah ban ioh ia kine ki jingkyrkhu.

Kane keiñ ka dei ka jonglong jong U Blei ba ngi shakri. Um dom lada ngi leh pop. Hynrei ha kajuh ka por, U kwah ia ngi ban aiti ia la ki jingim jong ngi sha U khnang ba Un lah ban pynkylla ia ngi bad ban pynlong ruh ia ngi ban iaid ha ki lynti ki jong U “namar ngi long ki jingthaw jong U, ba la pynlong ha U Khrist Jisu ia ki jingleh babha, ia kiba U Blei U la lah khreh lypa ba ngin ioh iaid ha ki.” (Ephesos 2:10)

BALEI KA MYNTOI BAN ITHUH IA U BLEI (BYNTA IV) Reuben Warjri

Ha ki bynta banyngkong bad balai jong kane ka subjek, nga la ktah halor katto katne ki mat shaphang ka jingithuh ia U Blei. Ha kane ka bynta basaw bad bakhandduh, ngin iohi ba ka “jingtip” ne “jingithuh” ia U Blei ka don ka jingmut kaba kham pher. Ha ka jingshisha, ngan kren shaphang ka thong bad ka jingthum kaba khadduh bad kaba khraw tam eh ba ka “jingtip” ne “jingithuh” ia U Blei ka kdew.

Ioannis 17:3

Ha ka por ba nga la poi ban tip nyngkong eh ia ka jingshisha shaphang U Blei bad U Khun jong U, ka dkhot kaba la sot bunsien bha ha ki jingjalap, ki jingkren bad ruh ha ki jingthoh jingtar ba la thoh da bun ki nongthoh kot ka long U Ioannis 17:3. Ha ka jingiashem ka jong nga, kane ka dkot, kaba khlem shym da paw eh haduh katta katta, kynsan kynsan ka

long kaba pawnam bha. Ka la kyilla long kawai na ki dkhot kiba pawnam tam, kaba bat ia ka kyrdan kaba hajan tam bad kaba kham hapoh ban ia ka dkhot, Ioannis 3:16, bad nga ngeit ba ki dkhot jong ka OTG movement ki lah ban sngewthuh kaei kaba nga ong. Ka jingpawnam jong kane ka dkhot ka long namar ba ka ai ia ngi ia ka sabut kaba skhem bha ba U Kpa U long tang ma U U Blei bashisha, bad khamtam eh, haba kine ki kyntien ki long kiba la kren da U Jisu hi. Sa shisien pat nga khot sngewbha ia phi ban peit biang ia kane ka dkhot kaba nga kren hangne.

“Kane te ka long ka jingim bymjukut, ba kin ioh ithuh ia Me U Blei uba shisha tang ma Me hi, bad ia U Jisu Khrist, ia Uba Me la phah.” (Ioannis 17:3)

Watla kine ki kyntien la kren da U Jisu hi, ngim dei pat ban shu shim ia ka jingmut jong ki katkum ba paw na

sla. Kumba nga la ong ha ka bynta III jong kane ka series ba ka jingtip ba ngi ioh ha ka khlieh ka jong ngi kam pat biang ban pynioh ia ngi ia ka jingim, namar kata, ka long kaba shongnia ba ki kyntien U Khrist ki don ka jingmut ba kham jylliew sha lyndet jong ki.

Ka Rukom Pyndonkam ia Ka Ktien “Ithuh”

Ban sngewthuh ia ka khubor U Khrist, ngi donkam ban sngewthuh shuwa ia ka jingmut jong ka ktien “ithuh.” Ka Baibl ka pyndonkam ia kane ka kyntien ym tang ban shu mut ban don ka ka jingtip shaphang kaei kaei, hynrei ka thew ruh ia ka jinglong ha kaba u tnga bad ka tnga ki long “kawai ka doh” lynba ka jingiasong kha. Ka nuksa ba pypaw ia kane ka rukom pyndonkam ia kane ka kyntien lah ban shem ha ka kitab Jenesis.

“Te U Adam U la ithuh ia Ka Im ka tgna jong u; bad ka la punkhun, bad ka la kha ia U Kaiñ, bad ka la ong, Nga la ioh ia u brieuw na U Trai.” (Jenesis 4:1)

Ka la dei tad haduh ba U Adam u la “ithuh” ia la ka tgna ba ka la punkhun bad ka la kha ia U Kaiñ. Kane kam long ka sien kaba khadduh ba kane ka kyntien la pyndonkam ha kane kajuh ka rukom ha ka Baibl. Ngi lah ban shem ruh ha ka Testamen Bathymmai, ha ka jingbuuh jingthoh kaba don ha ka kitab U Lukas kaba kren shaphang ka jingiakren kaba la long hapdeng U Gabriel bad Ka Mari.

“Uta u angel u la ong te ha ka, To wat sheptieng, ko Mari; naba pha la shem ka jingaiei bad U Blei: te ha khmih, phan sa punkhun ha la ka kpoh, bad phan kha ia u khun, bad phan khot ia ka kyrteng jong u U Jisu: ... Te Ka Mari ka la ong ha uta u angel, Kumno kane kan long, haba ngam pat ithuh ia u brieuw.” (Lukas 1:30-34)

Ki Jinghikai Bapoh bad Bakhrav

Ha ka por ba kane ka jingiakren ka urlong, Ka Mari ka la don ka jingiaithuh-ithaw bad U Joseph. Ha ka jingshisha, ka la don ka jingiateh ktien hapdeng jong kine arngut. Namar kata, haba ka ong, “ngam pat ithuh ia u brieuw,” ka mut ba ka dang long ka thei sotti. Kam pat shym la iaid lyngba kata ka jingiashem jong ka jinglong “kawai ka doh.” Te, ha Ioannis 17:3, U Jisu U la pyndonkam ia ka jingshisha ba kynja doh bad kaba kham poh ban hikai ia ka jingshisha baknya mynsiem bad bakham khraw shaphang kumno ban don ka jingithuh bapura shaphang U Blei bad U Khun jong U. Kumba u tnga u long kawai ka doh bad la ka tnga haba ka don ka jingiateh lang

kaba kynja doh, u brieuw ruh u long kawai ka mynsiem lem bad U Blei bad U Khrist lada ka mynsiem ka jong u ka iateh bad U Nongpyntngen. ia kane ka jingshisha la kren biang da U Khrist ha Ioannis ka lynnong bakhadhynniew

“... kum ma Me, ko Kpa, ha Nga, Nga ruh ha Me, bad ki ruh kin ialong shitylli ha Ngi; ba kata ka pyrthei kan ioh ngeit ba la phah ma Me ia Nga.” (Ioannis 17:21)

“Ma Nga ha ki, bad Ma Me ha Nga.” (Ioannis 17:23)

Iwei-pa-iwei i dkhot ka balang U Blei i dei ban don ka jingiateh bad ka mynsiem U Khrist khnang ba kin long kawai ka met. Ha kawai pat ka rukom, ka balang U Blei, kaba long ka met baknya mynsiem U Khrist, ka don ia kata ka jinglong kawai kaba lah ban long tang lada ka don ka jingshong neh U Mynsiem hapoh ka dohnud – shimet shimet bad ha ka balang hi baroh kawai. Kane ka jingshisha la shem ha ki kyntien U Khrist bad ha ka shithi jong U Paul sha ki nong Ephesus.

“U Jisu U la iathuh bad U la ong, Lada uno uno ruh u ieit ia Nga, un sumar ia ka ktien jong Nga: te Uta U Kpa jong Nga Un ieit ia u, bad Ngin iawan ha u, bad Ngin iasah bad u.” (Ioannis 14:23)

“Kumta te phim long shuh ki nongwei bad ki sohshnong, hynrei ki para trai shnong bad ki riewkhuid, bad kiba iadei na ka iing U Blei; ba la tei ia phi halor ka nongrim ki apostol bad ki nongiathuhlypa, U Jisu Khrist hi u da long u maw dong ba ha khleih; ha U ka jingtei baroh kawai pa kawai, ba la pyndait bha, ka nang san ba kan long ka iing blei kaba khuid ha U Trai: ha U ruh ia phi la tei lem ban long ka jaka shong

U Blei ha U Mynsiem” (Ephesus 2:19-22)

Ki ktien U Khrist ki kham ban jur eh ia ka jingim jong U Mynsiem ha uwei pa uwei u brieuw katba, U Paul pat u wanrah ia ka jingbatai ba pynpaw kumno U Mynsiem U im ha ki parabangeit ha ka rukom ba la kyllum lang ia ki baroh. Kine baroh ar ki jingkren kim pyrshah ia iwei iwei.

Ki Maw Baim

U Petros u pyniasoh lang ia kine ki jingong ha kane ka rukom: *“Phi ruh kum ki maw baim la tei, ban long ka iing baknya mynsiem...”* (1 Petros 2:5)

Ki brieuw kiba long shibynta bad kata ka temple bad ka met baknya mynsiem U Khrist ki long kita kiba don ia U Khrist hapoh jong ki. U Khrist U long ka simen (cement) bateh bakhum ia uwei-pa-uwei u brieuw ne u maw khnang ba kin long ba “la tei lem ban long ka jaka shong U Blei ha U Mynsiem.” Khlem U Khrist ban im hapoh jong ngi, la niew ia ngi kum kiba iap. Ngi dei ban shah ia U Khrist ban im hapoh jong ngi naba ka dei tang lada U im ha ngi ba ngi lah ban long kiba im. (Pule 1 Ioannis 5:11,12). Dei kane bad tang kane hi kaba lah ban pyntbit ia ngi ban ioh ia ka jingim bymjukut. Na kane ka daw, ka dei ban long ka jingthrang ba ha khmat eh ka jong ngi ban long kawai (shitylli) bad U Khrist, ym tang ha ka jinghikai hynrei kham tam eh ha ka mynsiem. Kane keiñ ka long ka jingmut bapura ban “ithuh” ia U Blei bad U Jisu Khrist ba U la phah.

“Hynrei uta uba pyniasoh ia lade ha U Trai u long kawai ka mynsiem.” (1 Korinth 6:17)

La shon bad pynmih da:

**Ka Christ In You Ministries,
Meghalaya, India**